

Letnik III. v lažnjivi obleki. Štev. 15.

Izhaja po dvakrat na mesec, kedar ga prebere in ne konfiscira policija. — Velja celo leto 3 gold., pol leta 1 gold. 50 kr. in četrt leta 80 kr. za vsacega brez ozira na stan, osebo in narodnost. — Posamezne številke se dobivajo, če jih kaj ostane, po 10 kr. v Giontini-jevi bukvarnici na velikem trgu. Vredništvo in opravišstvo (administracija) je na velikem trgu hiš. št. 3 v prvem nadstropji na ulice. Tam se sprejema denar.

Kdor ga bere in ga ni kupil, se bo, ako se zasači, ostro kaznoval.

Posluh!

Zadnji „Brencelj“ (štev. 14) se je c. kr. državnemu pravdnistvu in c. kr. policiji v Ljubljani tako zanimiv zdel, da sta ga zarad Riesterjeve pasje krote vsega za-se naročila; plačati sta ga, se vé da, pozabila. Vzrok te konfiskacije je bil tale:

Riesterjeva pasja krota se je zapodila v pesa nekega Slovenca, Slovenec je kresnil pasjo kroto, Riester je šel Slovenca k Čučeku tožit, Čuček je Slovenca obsodil in konec te homatije je bil, da je bil „Brencelj“ konfisciran. Toraj je Riesterjeva pasja krota prav za prav „Brenceljna“ popadla.

„Brencelj“ se je tedaj že vdružil v mreže. Prvikrat je bil konfisciran zarad tega, ker so bili turnarji na Janjčah tepeni, a vendar je iz mreže srečno všel. Kako se mu bo zdaj godilo, še sam ne vé. Dasiravno vjet, bo pikal dalje na vse strani; ne bo se zmenil za Čučka in Riesterjevo pasjo kroto, ne za Dežmanove „proklete grablje“, ktere so zmiraj nastavljene, da bi se sprožile, tudi ne za druge ovire, ktere se mu stavijo na vseh straneh. Vselej ga policija ne bo pograbila, kakor zdaj, ko so vsled prevelike vročine vse muhe jako hude in nadležne. Da bi policija kaj plačala, naj se „magari“ naroči vselej na vse iztise, a policija, kakor je znano, ima le grablje in ne vil, ona za „Brenceljna“ ni še dala ne krajcarja, še predlanskih listov mu ni plačala. Ona je prav kakor tisti Slovenci, kteri „Brenceljna“ v kavarni beró in ga včasih še domú vzamejo, — iz pozabljivosti, se vé da.

Vkljub temu pa bo „Brencelj“ dalje frčal po svetu, saj naročniki niso policijske baže, da bi le jemali in brali, a plačali ne. Ravno zdaj je napočila druga polovica tretjega leta njegove starosti, toraj se spodobi, da vsak, kdor še ni naročen ali čigar naročnina je zdaj potekla, teče k bližnji pošti in se zapiše z **1 gold. 50 kr.** za pol leta, ali pa vsaj z **80 kr.** za četrt leta. Zarad tega ne bo ne on obožal in „Brencelj“ ne zarad bogastva prevzetan postal.

Čim bolj se žival zatira, tim hujša je. Če odsekaš gadu rep, postane madras in polej je še le hud. Če bosta policija ali gospod Čuček strigla „Brenceljnu“ peruti, bo postal osa in nazadnje morda še celó sršen. Polej pa le na noge, nemčurji in druga golazen, da odnesete pete, kajti „Brencelj“ v „Sršena“ spremenjen, bi bil vrag sam. Če mu ne boste dali mirú, ne bo drugače, kakor da se obleč v „Sršenovo“ kožo.

Morda tega ne bo treba, morda ga ne boste dražili, morda boste že pred „Brenceljnom“ bežali. Dozdaj ste se ga strašno bali, še bolj kakor živina, zakaj bi se ga dalje ne bali? Med njim in Žabjekom so še porotniki, morda mu ne bo treba zobati ričeta, repe in kislega zelja, morda je gosp. Čuček s tem, da je mahnil po „Brenceljnu“, sam sebi dal zausnico. Se bo videlo!

Toraj še enkrat: Naročujte se na „Brenceljna“, zdaj je še čas; ko bi prišel na Žabjek, kjer sicer muh ni, bi bilo prepozno, bilo bi vse zamudeno. Kdor bi se izneveril, bi se moral prišteti v vrsto renegatov, kterih „Brencelj“ še nima veliko.

„Brencelj v mreži.“

En dan iz življenja slovenskega vrednika.

Oh kak' fletno, kak' prijetno
Je življenje moje.

Prav lep dan je, juterno solnce odpré „Brenceljnu“ še zaspane oči in ga vabi, da bi zapustil posteljo lenobe ter se vsedel na stol delavnosti ali pa šel na sprehod premišljevanja. „Brencelj“ se vzdigne ter obleče svoje grešno telo v obleko spodobnosti, obuje čevlje vsakdanje noše in se vsede k mizi svojega poklica, kajti ravno mu pride na misel, da je danes dan njegovih dohodkov, da bo prinesel pismonoša polno torbico rumenih in zelenih poštnih nakaznic različne veljave in da se bodo za njim drenjali drugi ljudje ter nosili zaostali in prihodnji davek.

Izpraši tedaj votlino svoje kase, da bi naredil prostor goldinarjem novine, katerih bo priletelo danes od vseh krajev avstrijske države kakor brenceljnov o sv. Urbanu; potem se vsede, vtakne v črnilo pomočeno pero za ušesi ter pričakuje nadepoln in veselega srca dogodbe dneva, katerega večer ga bo videl toliko bogatejšega.

Komaj si je prižgal „viržinko“ svoje vsakdanje navade, že se sliši trkanje na vratih.

„Aha, se že prične prihod denarja“, si misli „Brencelj“. „Le noter!“

Vrata se odpro in fantek čevljarskega stanu pomoli popravljenе čevlje z dobro zasoljenim računom skozi vrata.

„Gospod mojster prosijo zamere, na vso moč denar potrebujejo.“

S temi besedami pomoli s trepetajočo roko vmazano bel listek. Molče seže „Brencelj“ v žep ter honorira pismo in tako je fantek skoro bogatejši od njega. Nič ne dé, saj bo jama v mošnji kmalu zamašena. Da le ženske ni bilo prve, ni se bati slabega izida tega dneva.

Vnovič trkanje.

„Ta bo pismonoša“, si misli „Brencelj“, in se obrne proti vratom.

Vstopite.

Vrata se odpro in vstopi človek gosposke noše in jako gibčnega obnašanja.

„Mi je čast, govoriti z lastnikom „Brenceljna“? — prične z glasom špekulativne ponižnosti in podkupljivega spoštovanja.

„Da, da, jaz sem „Brencelj“. Sedite, prosim! Kaj je Vaša želja?“

„Bom kratko govoril. Mnogo sem že slišal o Vašem listu, da se neprestrašljivo bojuje za pravice naroda, a dozdej še nisem imel zaželenih priložnosti, da bi ga sam videl ali bral.“

„Aha, zdaj se mislite naročiti, kaj ne? Za koliko časa, prosim?“

„Tega ravno ne, marveč — tu so moja spričala, jaz sem se učil mnogo, a zdaj mi denarne zadeve ne pripuščajo, da bi nadaljeval svoje študije. Zdaj iščem kake primerne službe in v tem hipu sem prav brez vsega denarja, toraj bi prosil kake podpore, katere se od Vas tim bolj nadjam, ker mi je znano, da še niste nikomur vrat zaprli.“

To je sicer očitna laž, kar oba dobro čutita; vendar seže „Brencelj“ v žep in podá iskrenemu narodnjaku zadnje desetice, izgovarjaje se, da nima več drobiža. Obdarjeni se prikloni in oddrša po precej pošepanih petah.

„Šembrej, dobro se pričinja“, mrmra „Brencelj“ in se zopet vsede. „Nič ne dé, saj je dopoldan še dolg in od poldne do noči je še mnogo ur.“

Čez nekoliko časa pride dekla in napové gospoda, kateri pri vratih čaka. Je majhen mož s „cvikarjem“ in rujavo brado.

„Ta bo dr. Krauss iz Planine, kateri je prišel dolg plačati. No, dolgo se je dal opominjati, pa naj bo, da le plača.“

Tako si misli „Brencelj“ in naroči dekli, da naj gospod le pride. Ob enem odpre bukve dolžnikov in poiše

15/2
stran, kjer je zapisan dr. Krauss. Vrata se odpro, a ta, kateri vstopi, ni dr. Krauss, timveč čisto neznana oseba. Pod pazduho nese usnjato torbico.

„Ne zamerite, da Vas nadlegujem“, prične z jako gladkim in prilizljivim glasom, „jaz sem potovalec literarnega društva, katero ima nalogo, s peresom in denarjem podpirati časnikarstvo, pisatelje in pesnike. Vstopnina je čisto majhna, letni doneski udov jako nizki. S 36 goldinarji je vse poravnano, toraj ni vredno, da bi človek govoril o tem. Za koliko časa Vas smem vpisati, za celo leto ali le za polovico, 20 goldinarjev?“

„Za zdaj še ne bom pristopil, morda pozneje, kedar mi bo to društvo bolj znano.“

Temu odgovoru sledi dolgo in široko razlaganje nameren, tako da se vidi, da mož ne misli tako hitro pobrati kopit. Toraj mu „Brencelj“ bolj na tanko pokaže, da bi se ga rad znebil, kar se tudi čez nekaj časa zgodi.

Nekoliko slabše volje se „Brencelj“ zopet vsede in pričakuje pismonoše. Dasiravno ura že gré proti desetim, vendar o njem ni duha ne sluha. Pač! Skozi okno ga vidi memo gredočega, a nog ne obrne proti njegovemu stanovanju.

„Bo že toliko nakaznic in pisem, da jih ni mogel vseh seboj vzeti“, se tolaži „Brencelj“, „jih bo pa popoldne večji kup.“

Čez kake pol ure prideta, drug za drugim strežaja narodnih društev z mičnimi in lično pisanimi pobotnicami za polletne doneske. Da bi ne hodila vdrugeč, si izposodi „Brencelj“ nekoliko denarja, da ju odpravi. Vsaj bo do noči lahko vrnil sto ali dva sto goldinarjev.

Ura bije enajst in še ni bilo žive dušice z denarjem. Aha, zdaj se čujejo zunaj koraki in kmalu tudi dokaj čvrsto trkanje na vrata. Ko se ta odpro, vstopi mož gosposke noše.

„Jaz sem J. J. in pridem zaradi naročnine.“

„Vendar eden!“ si misli „Brencelj“ in obraz se mu nekoliko razsvetli. „Za koliko časa, prosim?“

„Ne, ne“, odgovori gospod, „jaz se ne mislim naročiti na „Brenceljna“, marveč prišel sem zaradi naročnine „Triglavove“.

„Toraj ste kaj pozabili plačati. Nič ne dé, zamudili še niste. Bom brž pogledal.“

„Le pustite, saj vem iz glave. Jaz sem plačal do konca leta, toraj za tri mesece preveč.“

„Brenceljnov“ obraz se zatemni.

„Pa ne, da bi hoteli to naročnino nazaj?“ pravi s potegnjenim glasom.

„Da, da, jaz ne „šenkam“ nikomur krajcarja. Ni sicer veliko, a vendar 1 gold. 50 kr. Če jih človek zapije, ima že več od njih, kakor tako.“

„Res, 1 gold. 50 kr. ni toliko, da bi Vam jih jaz ne mogel nazaj dati. Tu jih imate.“

„Tako! Zdaj je stvar v redu. Z Bogom!“

Ta blagodarni narodnjak odide in za njim vstopi kmečka ženska. Ta bo potovka, ktera prinese naročnino kacega okoličana. „Hvaljen bodi!“ reče in pogleda izpod nad oči vzdignjene roke „Brenceljna“ v obraz. „So že pravi, Jih že poznam. O, prav taki so, kakor so bili, čisto očetu in materi podobni.“

„Že dobro mati! Kaj ne, ste prišli po „Brenceljna“? Za katerega gospoda pa?“

„He, he, po brenceljne ne bom hodila v Ljubljano, jih imamo še doma preveč. — Joj, kako imajo lepo tukaj! Ali je to vse Njih?“

„Vse, žena, pa kaj bi radi? Ste prinesli za koga naročnino?“

„Ne vem, kaj je to. — Imajo res dobro službo, nam bodo pa že lahko kaj pomagali.“

„Pomagal? S čim?“

„Saj me še poznajo. Mi smo si v zlahti. Njih očeta oče so bili bratranec stare matere mojega moža, smo prav bližnje zlahte. Zdaj nam pa gré slabo, si ne vemo poma-

gati, sem si pa mislila, boš pa šla k gospodu, saj nam morajo kaj pomagati, ker smo si v žlahti“.

„Da vam moram pomagati, ste si mislili?“

„I se vé da, vsaj smo si v žlahti. Zdaj bi radi kupili njivo, kakih dvesto goldinarjev —“

„Veste mati, tu imate dve desetici, pa idite, jaz nimam časa, danes je mnogo dela“.

„Kaj? dve desetici? In sva si tako zeló v žlahti? O ti grdež ti, v žlahti smo si —“

„Brencelj“ pobegne v drugo sobo in prepusti ženico kuharici, ktera jo prav po domače iz stanovanja spravi. A zabavljanje se sliši še na ulici.

Pride nova številka lista in fant prosi denar za poštne marke. Že bo kmalu poldne, denarja je že mnogo izdane, a prejetega ne še krajcar. Ta bo lepa, pričelo se je dobro in to v začetku meseca. Pa saj še ni dneva konec, do večera je še mnogo dolžih ur. Nič se ne boj, „Brencelj“.

Poldne odzvoní in da bi ne moral vstajati od kosila, kedar bi kdo prišel, „Brencelj“ brž pokosi in izpije kozarec vina svojega okrepčanja ter se vrne v sobo pričakanja plačujočih naročnikov in pismonoše.

Trkanje na vratih. No, zdaj bo prvi.

„Le noter!“

„Gospodar se pusté priporočiti in prosijo še za toliko, kolikor je magistrat povišal davek od najemščine stanovanja. Saj sami vedó, koliko znese“.

Se to! Da imamo tako slabo mestno svetovalstvo, moram še več plačevati za-nj!

„Je že dobro, bom že sam prinesel“, odgovori „Brencelj“ jako slabe volje.

Poslanec odide, a za njim pride drug z mesečnim računom bukvarnice. „Brencelj“ sprejme račun in ga vrže v kot; deček pa odide počasnih korakov, ker ni dobil navadne desetice.

Za tem je mir kake pol ure, nihče ne pride. „Brencelj“ se nasloní na okno in gleda po trgu. Ne dolgo, kar se zavije dobro znana oseba pismonoše krog vogla in nameri korake naravnost proti hiši. No vendar pride. Gotovo ima polno torbico. „Brencelj“ pomoči pero, da bo podpisoval prejemnice.

„Pakét iz Dunaja, poštno pouzetje 25 gold. 48 kr.“

Tako se glasi pozdrav zaželenega pota.

„Le sem ž njim in dajte tudi nakaznice, Vam bom plačal kar s poštno veljavo“.

„Jih ni nič, gospod!“

„Kaj? Nič nakaznic? Nič denarnih pismov? Ali jih morda še niste sprejeli?“

„Pač, pa za „Brenceljna“ ni prišlo nič“.

Lepa je ta! V začetku meseca, skoro 1000 naročnikov, pa nič nakaznic?! O grof Öerindur! Človek bi kar iz kože skočil, če bi vedel, da bi mu pozneje ne bila premajhna.

Dokaj slabše volje podpiše „Brencelj“ prejemnico in plača poštno povzetje, da mu ostane še nekaj soldov. Pismonoša odide in ž njegovim odhodom pade barometer „Brenceljnové“ nade že pod 0. Kako bi pa tudi ne? Do zdaj je denar le izdajal, in če bo šlo tako naprej, bo treba, da si zopet izposodi kacic 100 gold., da bo ž njimi shajal do noči. Kaj, da ravno danes vsak po denar pride, ne prinese ga pa nihče ne?

Pride deček in drdrá v eni sapi sledeče besede v naglosti: „Naš gospod se pusté priporočiti, pa so rekli, da jim ni treba več pošiljati „Brenceljna“.

No hvala Bogu, ta vsaj ni prišel po denar, dasiravno ga tudi ni prinesel. Ne preteče še pet minut, kar se vrata zopet odpro in vstopi možček tanke postave, kateri se prikloni in potem izleče velik zvezek papirja.

„Slavni gospod“, se začne prilizovati, „tukaj sem nabral mnogo jako zanimive slovarne tvarine, čez 20.000 besedi, ktere so zeló dragocenjene. Vse je vredeno za tisk, bukve bi se strašno prodajale, kar trgali bi se za-nje“.

„Dobro, dobro“, odgovori „Brencelj“, „Vam želim iz srca prav dober vspeh, le v tisk jih dajte“.

„To bi bil tudi že storil“, odgovori nekako plašno, „pa — naj Vam naravnost povem — denarja mi manjka“.

„Meni tudi“, odgovori „Brencelj“, lakonično, ker zapazi, kam to meri.

„Saj ne zahtevam veliko, za 200 gold. Vam dam vso tvarino“.

„Veliko ni, res ne, trud ni plačan, a jaz nisem kupec“.

„Pa vsaj v zalogo vzemite, mi boste pa sem ter tje dali kak goldinarček“.

„Prav žal mi je, da tudi tega ne morem, ker se ne pečam s tem. Obrnite se do kacega družega“.

„Toraj ni nič?! Pa boste vsaj po moči podpirali narodno delavnost, ker veste, kako se godí slovenskim pisateljem“.

„O da, da, dobro vem“, se „Brencelj“ posmeje lakonično, „tu imate vse, kar mi je danes še ostalo. Z Bogom“.

Možicelj odide kislega obraza. Za njim vstopi pismonoša, kateri prináša prazna pisma, in položi na mizo pismo. „Brencelj“, po vsem tem že jako slabe volje, ga razpečati in bere:

„Slavni gospod!“

Jaz mislim ustanoviti nov list in se nadjam izdatne podpore po Vašem dobro znanem peresu. Kakor veste, je podvzetje do zdaj še problematično in od plače za dopise se še ne more govoriti. Itd. . . .“

Dalje „Brencelj“ ne pride v branji, kajti v tem trenutku vstopi njemu dobro znan mož s še bolj znanim spremljevalcem in pokaže sodnijsko pismo, ktero ga pooblasti, da pobere vse „Brenceljne“.

Osupnjen gleda „Brencelj“ pismo in potem sodnijskega poslanca.

„Storite, kar hočete, meni je vse enako. Če sem bil danes že tolikokrat oguljufan v svojem pričakovanji, me tudi to več ne vstraši. Ko bi prišel celó rabelj po-me in me gual na vislice, danes bi se mi to nič čudno ne zdelo. Le poberite vse „Brenceljne“.

Poparjen, kakor kokoš, se napravi „Brencelj“, ko moža policije odneseta vse liste, in dere iz hiše, da bi se pod milim nebom nekoliko ohladil. Tu premišljuje svojo osodo. Zjutraj je vstal nadepoln, da bo imel na večer polne žepe denarja, a namestu tega je suh kakor poper in je naredil še dolgove. Ne eden dolžnikov se ni spomnil njega, vseh se je prijela Kraussova bolezen. Vrh tega so mu pobrali sodnijski hlapci novega „Brenceljna“, tako, da še pri samem sebi ne more iskati tolažbe. O, „Brencelj“, če bo šlo tako naprej, bo imel kmalu gradove — v zraku zidane.

Ko se naredí popolnoma noč, se vrne proti domu in žvižga pesmico, ktera se mu danes, kakor še nikdar prileže:

Oh kak' fletno, kak' prijetno
Je življenje moje.

K statistiki žival.

Statistika slovenskih dežel je jako zanimiva. „Brencelj“ jo je prebral, a njega interesira le statistika živine in pregledovaje jo našel je nekaj, pri čemur mu je oko zastalo.

V Brežicah na Štajarskem pravi ta statistika, da so 4 osli. Kje je neki pisatelj to zvedel? „Brencelj“ se čudi tej znanosti, kajti v Brežicah so res ravno 4 osli.

V Ljubljani jih je pa gotovo več, kakor jih je našela statistika. Razen onih, kateri se vsak dan vidijo pri „Röseljnu“, jih je videti po ulicah še mnogo družih, „Brencelj“ jih je že veliko več naštel, kakor statistika. Na „rotovžu“ imajo to reč gotovo bolj natančno zapisano.

Tudi bikov je premalo naštetih. „Brencelj“ jih vé skoro po vseh mestih lepo število, jih je že tudi sam

videl. V Ljubljani jih je gotovo premalo videl statistikar; da bi bil šel na „rotovž“, bi bil tudi zarad tega podučen.

Toraj le večo natančnost pri statistikah, posebno kar se tiče bikov in oslov, ktere dobivamo mi večidel iz družih dežel.

Kako se je ljubljanski mestni odbor „auscadjnal“.

Ne vem, zakaj ljudje čez naše mestne očete zabavljajo. Nikdar jih še nisem slišal hvaliti, le grajanje se čuje povsod in že celó vrabci po strehah in pestovke po stolpih so jeli peti o našem mestnem odboru, da je tako slab, da še tacega nismo nikdar imeli.

„Brencelj“, kteri strašno rad hvali vse pregrehe in graja vse zasluge nemškutarjev, do zdaj ni imel še ne enkrat priložnosti, da bi grajal naše očete. Da so nemškutarji? To ni nič novega, saj je še več nemčurjev v Ljubljani, dasiravno niso mestni svetovalci.

Tudi danes jih more pohvaliti. Sklenili so namreč v zadnji seji na „rotovžu“, Ljubljani nakloniti dolg, kteri bi znesel en milijon goldinarjev. En milijon! Veste, koliko je to? Če bi bil vsak mestnih očetov, kterih je s županom vred 30, vreden 33.333 gold. 33 $\frac{1}{3}$ kr., bi bili vsi skup milijon vredni. Kdo pa bo dandanes za Dežmana, za Schaffar-jevega Dolfa, za Kasmacherja s pudelnjano vred, za Maličev trebuh ali za Suppanove muštace dal 33.333 gold. 33 $\frac{1}{3}$ kr.? Kdo bo dal toliko, jaz že ne! Da bi se dandanes še prodajali ljudje za sužnje, morda da bi bil kteri teh očetov še kaj vreden, tako pa bi jih k večem kupil kak doktor, da bi njihova trupla razrezal.

In vkljub zavesti, da niso toliko vredni, hočejo 1 milijon vzeti na posodo. To je ženijalno, to je hvale vredno, to je „korajža“. Pa pravite, da so nemškutarji boječi zajci! Jaz stavim, da si „korajžni“ fantje cele vasi ne upajo na posodo vzeti 1 milijon goldinarjev. Naši očetje pa že kar naprej obetajo, da jih ne bodo nikoli plačali, še celó obresti ne mislijo plačevati. S čim bi jih tudi plačevali, če že zdaj nimajo nič! Če bi potem upniki Ljubljano eksekvirali in bi jej prodali vse mestne očete, koliko bi dobili za-nje? Jaz ne dam za vseh 30 ne počenega groša, dasiravno so ga vsi vredni, nekteri še po več.

Kaj so pa storili za mesto, da so toliko napravili? Čujte!

Po izanski cesti so dali posekati vsa drevesa, v drevoredu v zvezdi so podrli ograje, sv. Jakobu so plačali zaslužek, da jim je spravil sneg iz mesta, „fajerberom“ so napravili šverkavnice, da se morejo ognja ogibati, najeli so več policajev, tako da se ne pogrešata tista, ktera stojita noč in dan pred Dežmanom, prodali so nekaj močvirja, da se mestu ni treba dalje z njim vkvarjati, in zdaj nazadnje povišali so še davek od hišne najemščine od dveh do petih krajcarjev.

In z vsem tem bi ne bili zaslužili 1 milijon? Mislite, da delajo po goldinarji na dan? Če jim mesto noče plačati, morajo si pa sami, še dobro, če jim kdo kaj posodi. Jaz bi jim ne solda.

Če bo šlo tako dalje, bomo kmalo brali v dunajskih in domačih časopisih sledeči inserat:

Mesto na prodaj.

To mesto stoji tik železnice pri vodi, v kteri se nahajajo prav dobri raki, mnogo c. k. uradnij, delavnic, novih poslopij itd.

Prodaja se iz proste volje, ker bi ga sicer prodali upniki ondotnega mestnega odbora.

Kdor ga misli kupiti, izve pogoje pri

Ljubljanskem magistratu.

Kdor ga kupi, dobí mestno svetovalstvo po vrhu.

Slovó državnemu zboru.

Ti vstvarjen nisi za Slovane,
Ker za Slovence si bil gluhi;
Napihal te je nemški duh,
Si vgoden bil le za Germane.

Si sinom Slave sekal rane,
Delil le svojim dober kruh,
Slovenec si bil le skupuh,
Ponujal fraze jim neslane.

Nikdar teló ti bilo zdravo,
Bolehal zló si za ustavo,
Za hrbtom ti je bila smrt;

A zdaj si stegnil ude puhle,
So vpadle lica ti zabuhle,
Život leži na tleh potrt.

„Brencelj“.

Dobro!

„Kedar pridem v čitalnico, najdem toliko norcev,
kolikor ljudi“, pravi zagrizen nemškutar v neki družini.
„Kedar pa greste Vi proč, je vselej eden manj“,
ga zavrne Slovenec, kteri je to slišal.

Resnica.

Jaz se ne čudim prav nič, da zbor je državni propadel;
V hiši leseni je bil, les pa zeló rad trohni.
Dokler bo v Avstriji les podlaga državnih načelov,
Trdna država ne bo, slab jo spodgrize že črv.

Slovenski Homér.

Tolažba.

Seidl Brandstetterju

prejemši nezaupnice štajerskih Slovencev:

Miseris solamen est socios habuisse malorum.

Brandstetter Seidlnu:

Nezaupnica Slovencev je nemčurju „decorum“.

Schaffarjev Dolfi.

Vsi ljudje se razdeljujejo v take, kteri imajo srečo, in v take, kteri je nimajo, družega razločka ni med njimi.

Jaz sem gotovo med prvimi, pri meni je sreča spred in zad. To že, da sem bil rojen, je sreča, če ne za druge, pa za-me; — sreča je, da so moj ata bogati, če ne, bi bil jaz morda zdaj kje čednik ali kaj tacega; — sreča je, da sem postal doktor, da sem toraj bolj obražtan; — sreča je, da so me volili v mestno svetovalstvo, da smem na „rotovžu“ lizati Dežmanovo maslo; — največa sreča pa je, da me zadnjič ni bilo v „Brenceljnu“, da me niso konfiscirali. Je ravno „rešpehtarjovo kuharco“ vrsto zadela — ker sva se tako zgovorila, da se bova vrstila — in tako so revico zaprli. Ona ima toliko sreče, kakor pes v cerkvi.

Naša šola na rotovžu je zdaj strašno pridna. Saj že veste, da smo sklenili, na posodo vzeti 1 milijon goldinarjev in vrh tega povišali še davek od hišne najemščine od 2 na 5 krajc. od goldinarja. To je že nekaj, kar pred nami še ni nobeden storil.

„To je lahko, dolgove delati in davke poviševati“, bo marsikdo rekel, „to bi tudi jaz zadel“.

Dobro, bi bil pa ti zadel. Saj ti je znana povest o Kolumbovem jajcu. Kolumb — ne vem prav, ali je bil Francoz ali Nemec, Slovenec gotovo ni bil — ta Kolumb je pri obedu, ko so mu očitali, da je bilo lahko, najti Azijo ali Evropo — ne vem prav, kaj je najdel Kolumb — rekel gospodom, kateri niso bili tako „kunštni“, kakor mi na „rotovžu“, da naj kdo od njih postavi jajce na „špico“, da bo sam stal, pa ga nihče ni znal. Kolumb mu pa vbije „špico“ in jajce je stalo.

„To zna vsak“, so mu rekli vsi.

„Dobro“, jih zavrne Kolumb, „če znate, zakaj pa niste?“

Pri nas je ravno taka. Če ste znali mestno blagajnico napolniti, zakaj je pa niste? Če ste znali dolgove delati in davke nakladati, zakaj jih pa niste? Polej, ko vidi, zna vsaka šema, ni treba nas.

Se čudite, kaj ne, da sem danes tako moder, kakor velik? O, Dežmanova šola je dobra, v njej se modrost z veliko žlico jé; jaz se bom kmalu izučil, gospod derehtar so me že mami pohvalili. Samo, če prej ne pridejo Hr-

vatje! Ne veste, kako se naša šola Hrvatov boji! Zadnjič se je bilo razglasilo, da jih bo nad 800 prišlo v čitalnico k besedi — kamor mi nikdar ne gremo. Mi smo bili vsi v strahu, naš svetovalec očka Guttman, kateri bi bili morali iti po Wurzbachovem povelji kot vladni komisar k besedi, so se tako zbal, da so se rajše čez glavo pod odejo skrili. Mi smo šli že ob sedmih spat, kakor kure na gredi, in derehtar so imeli vso noč 8 policajev pred hišo. Pa ni bilo ne enega Hrvata v Ljubljano in tako smo se brez vzroka v vročini pod odejo potili.

Oh, gré že zopet Ančika po-me. Te se pa še bolj bojim, kakor Hrvatov. Kar je zvedela, da sem tudi jaz Döllingerju zaupnico podpisal, je, neizrečeno huda. Če le brž ne pridem domú, me pa že pride iskat in me kar vleče domú. Oh, da bi Ančiške ne bilo! Ančika je moja edina nesreča. Že grem, že grem, Ančika!

Čudno!

Ljudjé pravijo, da, če kdo sné tri ali štiri muhe, mu postane tako slabo, da se jih brž po tistem potu znebi, po katerem so mu prišle v želodec.

Slavno državno pravdníštvo in gospod Čuček pa sta snedla 723 brenceljnov, pa jima ni bilo slabo.

Morda jima še le bo, kedar pridejo porotniki.

Podobe iz Slovenskega.

Pri vojaških vajah.

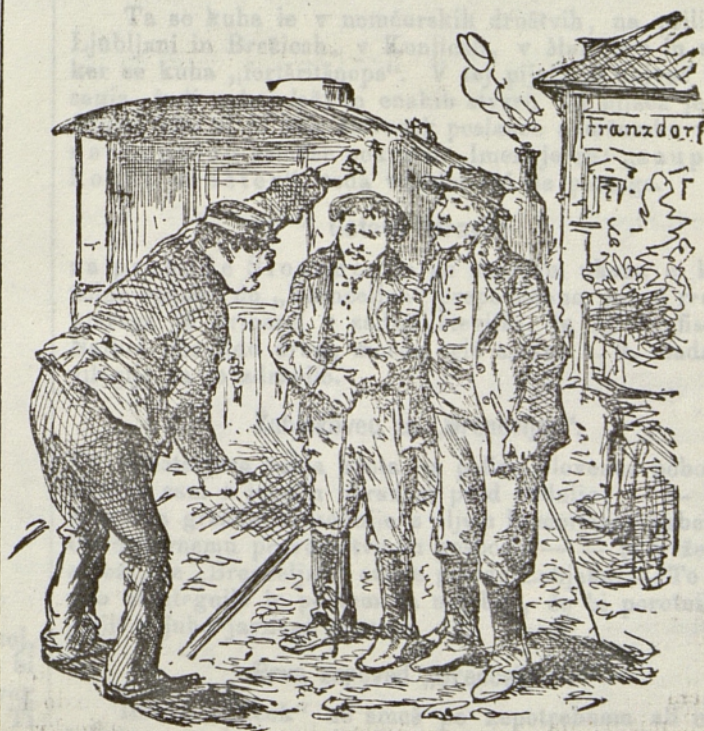
Desetnik (korporal). Krucifiks element, kaj ne znate kranski? Vam bom eksercirreglement še enkrat šplicerat. Le flisk aufpasejte. Alzo! Rihtajh, grad, ans, cvaj, brust heravs, trebuh hinajn, grad šavt, roke na hiftah, noge grad, reks šavt, links šavt, kopf po konc, vsi v eni linji.

Prvi novinec. Jože, ali znaš ti toliko slovenski, da bi mi povedal, kaj je zdaj pravil?

Drugi novinec. Jaz nisem razumel besedice.

Tretji novinec. Jaz še manj.

Na železniški postaji.

Kmeta. Ali ni ta postaja Borovnica, prijatelj? Železničar. Borovnica? Hier ist Franzdorf, könnt's nicht lesen, da oben, tam auf, tam!

Kmeta. Tam gori stoji zapisano Franz Dorf, nama ni mar za nikakoršnega Franceta, tudi ne veva, kako se piše, prašava le, če je tukaj Borovnica, kamor sva se mislila pripeljati. Ali je to tukaj?

Železničar. Wunderlich! Die Leute kennen nicht einmal die Namen der Orte in ihrer eigenen Heimat. Ist das ein dummes Volk, diese slovenischen Bauern! — Tukaj Franzdorf, tukaj nix Borovnica.

Za rabo.

Nekteri nemški listi se jezé, da je župan nekega kraja na Českem nagovoril potujočega cesarjeviča Rudolfa le v českem jeziku, češ, da bi ga bil moral nagovoriti tudi nemški, ker ima kraj tudi nemške prebivalce.

Ko bi naše mesto doletela čast, da bi ga obiskal cesarjevič, kako bi ga g. župan Dežman nagovoril? Samo nemški bi ga ne smel, ker mesto ni nemško, samo slovenski tudi ne, ker je v Ljubljani nekaj Nemcev. Če bi ga nagovoril prej v slovenskem jeziku, bi bili hudi naši Nemci in nemčurji; če bi ga pa prej v nemškem, bi se ne spodobilo, ker je mesto slovensko. Na vsak način bi bil Korelj I. v zadregi.

„Brencelj“ pa, kateri najde pot iz vsake zadrege, je našel tudi tukaj način, po katerem bi se Korelj I. ognil zamere.

Tu imaš Korelj I., že gotov govor, sestavljen za manj važno osebo, kakor je cesarjevič Rudolf.

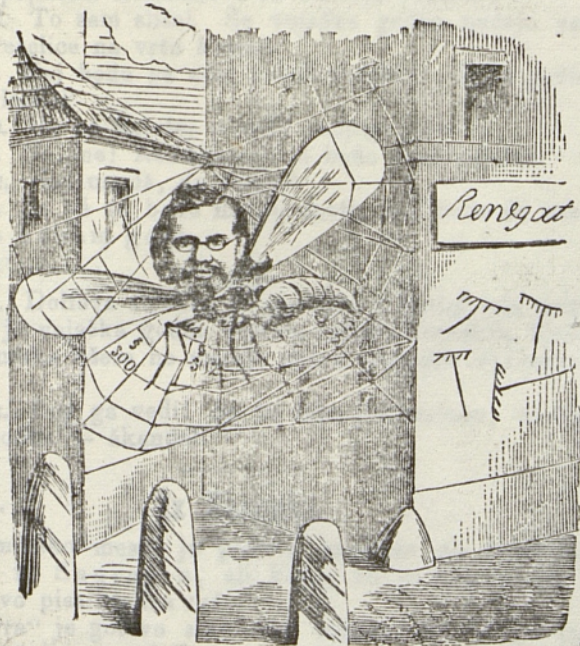
Eure visokost!

Ich, koker Vertreter najpokorniče Stadt Ljubljane erkühne se, Eure visokost tief ponižno unsere vdanost zu nogam zu položiti. Geruhen Vaša Hoheit zagotovilo entgegen vzeti, dass mi auch dalje unsere vdanost bei vsaki Gelegenheit pokazali werden. Mi erbitten si Dero visoko Gewogenheit, izvolite uns obdržati in blagem Andenken.

Regenmož.

Vidite, gospod Korelj I., pa imate govor. Saj ste že mnogokrat še večji ričet govorili.

„Brencelj“ vjet.

„Brencelj“. Vedi ga vraga, kar je šel Pajk v pokoj, sem mislil, da ne bo več mrež meni nastavljenih. Kdo bi bil mislil, da je gospod Čuček tudi Pajk, in da je krog njega s pajčevino vse prepreženo! Me že zopet imajo. Ti krota pasja ti!

Modrovanje.

Pesiček je veliko bolj siten in občutljiv, kakor pes. Če malo kroto le grdo pogledaš, se ti že pod noge zakadí in pol ure za teboj laja, velik pes pa se za take malenkosti še zmenil ne bo.

Prav tako je pri c. kr. uradnikih. Čim manjši, čim manjše veljave je uradnik, tim hujši, tim ošabniši ti je. Zatoraj je bolj varno zabavljati čez ministre, kakor gra-

jati zmote ali nesposobnosti uradnikov, kateri so tako globoko pod ministrom, kakor na pr. Sava pod vrhom Triglava, da se komaj vidijo. Bolj varno je tedaj lotiti se Hohenwartha, kakor Čučka.

Če te sreča ali napade kaka Riesterjeva pasja krota, ne da bi jo brcnil ali udaril s palico; timveč odkri in prikloni se jej in jo prosi za zamero, da si se predrznil memo nje iti. Če je le mogoče, se je pa ogni in zabredi rajši v kakšno mlako, kakor da bi na zadnje moral še na Žabjek, kakor „Brenceljnu“ kaže. Kedar kak pesiček zacvili, spominjaj se vselej Žabjeka.

Izraz „pasja vera“ je še bolj nevaren državi, kakor klic „živijo“, kajti prepovedano je, pesu le lasce skriviti; „pasja vera“ pa pomeni še hujšo stvar; o tem bo morda g. Čuček več vedel kakor „Brencelj“.

Nekaj raznih zdravilnih pijač.

Pelinovec za poslance.

Vzemi vse zasluge, ktere mora imeti slovensk poslanec, zmešaj jih dobro s tem, kar ni storil, odtedi vso smetano mastnih fraz in govorov, tako, da ostanejo le dela na cedilu, polij vse to s polivko zdravega javnega mnenja ter vse to spravi s črnilom in peresom na papir. Ko se je posušilo, zabeli vse skup s podpisi slovenskih rodoljubov in udov slovenskih društev. To pošlji Seidelnu ali Brandstetterji, in če pijeta moža, je to najgrenkejši pelinovec. Sploh je znana ta pijača pod imenom „nezaupnica“.

Medica za nemčurske poslance.

Ta se kuha le v nemčurskih društvih, na priliko v Ljubljani in Brežicah, v Konjicah, v Mariboru in sploh, ker se kuha „fortšritšnops“. V tej pijači je največ hvalisanja, tudi nekaj laži in enakih stvari. Ta pijača je jako dobra, ako si je kak slovensk poslanec nemčurske vere z nezaupnico želodec pokvaril. Imenuje se: „zaupnica konšt. društev“, toda večidel nič ne pomaga.

Gotovo zdravilo

za prehude Slovence je po zadnjem ukazu c. k. deželne sodnije do „Brenceljna“ prepovedano, zaradi recepta, kterega je prinesel v zadnji številki, je bil konfisciran. Najbrž ima kdo drug, morda celó slavná c. k. vlada privilegijo za to zdravilo.

Žabjekovec za „Brenceljna“.

Riesterjeva pasja krota, s palico Slovence pobožana, Riester sam z jeznim obrazom pred sodnijo, — — — in razsodba graške nadsodnije z oljem humoristike zabeljena. Če državnemu pravdnistvu in gospodu — — — to v želodcu obleži, se „Brenceljnu“ odpre pot do Žabjeka. — To zdravilo bi utegnilo le po tem za nič biti, če bi porotniki ga polili z juho javnega mnenja.

Prva zapoved „Brenceljnu“.

Imena „Čuček“ ne smeš po nepotrebnem ali celó vsali imenovati.

Po nemški:

„Du sollst den Namen Čuček nicht eitel nennen“, ali pregovor:

„Wenn man den „Čuček“ nennt, Kommt der Staatsanwalt gerennt“.

Strah ljubljanskih nemčurjev.

Hrvat ante portas!

Pogovori.

Tone. Zakaj je rekel Dežman, da je Ljubljana mesto z zmešanimi prebivalci?

Jože. Menda zato, ker se nekterim nemčurskim veljakom — možgani mešajo.

Jaka. Kdo je največi prijatelj „Brenceljna“?

Tine. Gotovo državni pravdnik.

Jaka. Beži, beži! Kako to?

Tine. Ker se je naročil kar na 700 listov.

Tine. Si slišal, da nemčurški turnarji ljubljanski mislijo napraviti na Gorensko nekam izlet?

Jaka. Saj bi res komaj bilo, da bi, če hočejo kam priti, leteli, kajti na Kranjskem bi morali leteti ali pa teči.

Jože. Zdaj mislijo ljubljanski očetje dolgove delati. Kaj neki to pomeni?

Jaka. To pomeni dež. Saj veš, da zapravljivec, kateri vé, da bo le še malo časa gospodar, v zadnjem trenutku še vse poprodá in zapravi.

Jože. Zakaj so pa povišali davek od hišne najemščine od dveh do petih krajcarjev?

Jaka. Mlekar molze kravo, dokler jo ima, če vé, da mu jo bodo prodali.

Jože. Tedaj misliš, da so že pri kraji?

Jaka. O, se vé da, jim že kljenka.

Jože. Ali si slišal, da so častniki v Ljubljani stoječih vojakov popustili Dežmanovo in Dolfovo peščico?

Tone. To sem slišal. Še vojaške godbe nočejo več dati za veselice na vrtu kazine.

Jože. Kaj bodo pa zdaj počeli nemčurji, če še godbe ne bodo imeli?

Tone. Bo pa Riester posodil svojega peza —

Jože. Ne, ne! Nemškutarji si bodo sami godli.

Tone. Kaj meniš, da znajo?

Jože. Se vé da bodo morali znati, ker bodo šli tako kmalo — žabam gost.

Tine. Dolfova stranka je un večer v kazini jela žvižgati, ko je vojaška godba vrezala nekaj slovenskih. Kako da nemčurska ušesa ne morejo slišati premilih slovenskih pesem?

Jaka. Bog ga vedi! So že tako pokvarjena, da jim je lepa godba — škandal.

Iz Kamnika.

Kamniško mesto je postalo imenitno po štrukljih, Keceljnu in Saurau-u, ali kakor so se njegovi predniki gotovo pisali: „Šavri“.

„Šavra“ je gotovo slovenska beseda, ko bi bil ondotni zdravnik gospod Saurau, kakor se zdaj piše, ostal Slovenec, bi se še dandanes pisal „Šavra“. Toda on ne zná slovenskega jezika, toraj ne more biti Slovenec; on zná le „kranjsko špraho rešpehtarjove kuharce“ in toliko nemščine, da zamore nagajati Slovencem, od katerih dóbi slovenske dopise. On pravi:

„Meni bi bilo s prazno polo prav toliko vstreženo, kakor s slovenskim jezikom“.

Bomo videli, kako bo govoril gospod Saurau, kedar bo slovenščina v uradnije vpeljana! Ne vem, če mu bo tačas s prazno polo tudi tako vstreženo, kakor s pisano slovensko, ktera mu bo povedala, da je dobil kako mastno službo! Bog vé, če bi mož taki slovenski dopis tudi nazaj poslal!

Ne verjamemo!

Osmer Kavec.

Jaz sem Osmer Kavec,
Olikan do kosti;
Sem uren nemški turnar,
Da se me vse boji.

Pri naši „fajerveri“
Sem tudi korenjak;
Pri pivu in pri vinu
Ni hitro kos mi vsak.

Sem tud i zlo „korajžen“,
Dok se me kdo boji;
Z jezikom se bojujem,
Če le nevarno ni.

Z jezikom rad zabavljam
Slovincem, kar se dá;
Če pa poguma treba,
Ga raj pustim domá.

Slovenec nočem biti,
Sem dobre hiše sin;
Slovinci so surovi,
Jaz pa sem jako „fin“.

Slovencev jaz ne maram,
Slovenci kmetje vsi;
Jaz pa krvi sem boljše,
V omik' mi para ni.

V kazini godbo nemško
Poslušam jaz prav rad;
Če godejo slovenske,
Pa žvižgam kakor gad.

Sem tudi liberalec,
Ne vem sicer, zakaj?
Pa prav'jo, da je „nobel“
Nemškutar biti vsaj.

Imam srce za Pruse,
Za Nemce ves sem vnet;
Po mojih žilah teče
Le nemška kri. Preklet'!

Po mojih žilah teče
Kri nemška, to se zná,
Ker jaz sem Osmer Kavec,
Iz „forštata“ domá.

V porazumljenje.

Slovinci zabavljajo čez ljubljanski mestni zbor, da misli 1,000.000 goldinarjev dolga narediti, pa ne vedó, zakaj? Vam bom pa jaz povedal.

Ta milijon bodo porabili za zidanje „slovenskega doma“, ktereга bi Slovenci nikoli ne mogli zidati.

Pa še zabavljajte! Če vam mestni očetje ne zidajo „narodnega doma“, ga ne boste nikoli imeli.

„Brencelj“ officiosus.

Na poti.

Janez. Oče! kaj ne, tu-le na Ježici se prav dobro vino dobiva?

Kmečki mož. Meni se zdi! najbolje pri Alešu. Pa tudi trde bunke tukaj rastejo za poredne Ljubljančane.

Janez. Ne zamerite, ali mi morete povedati, kje so Črnuče?

Km. mož. I kaj bi ne, saj sem Črnučan. Tam-le unkraj Save prva vas so Črnuče.

Janez. To je kaj čudno! I kako pa govoré tam ljudje?

Km. mož. Kako ste čudni! od kodi pa ste, da še tega ne veste, da so Črnučani vsi in to prav dobri in krepki Slovenci, in zato tudi slovensko najraje govoré, akoravno nekteri tudi laški ali kak drug tuj jezik govoriti znajo.

Janez. Čudno! — Kdo je pri vas župan? — je morebiti kak nemec ali kali?

Km. mož. Pri moji veri, Ljubljančan nikar hudiča ne skušaj, pomisli, da si na Posavju in da so tukaj resnobni ljudje, ki ne pusté bedariti seboj.

Janez. Potolažite se, oče, nisem nič hudega mislil, tudi vas ne žaliti hotel.

Km. mož. Zakaj pa pravite, da je črnuški župan nemec? Črnuški župan je Juri Snoj in to sem jaz, ako ne bote zamerili (se zlo grdo drži). Kdo pa ste vi?

Janez. Jaz sem Jurjev Janez, ako tudi ne zamerite; tedaj vi ste župan Juri? Tako, tako — zdaj se mi pa to še le vse bolj čudno zdi.

Juri. Koga se vam čudno zdi?

Janez. I — to, da pravijo ljudje, da vi na slovenskih Črnučah nemško županujete. Ali je to res?

1578

Juri. Ne bom tajil, kar je bilo, akoravno nisem bil jaz kriv te pregrehe; ali to se že delj časa več ne godi. Vidite, lahko je vam v mestu od nas zahtevati, pišite in županujte tako in tako, ali zakaj pa nas, ko smo hodili v šolo, niste učili tega, kar zdaj od nas starih zahtevate?

Janez. No to je že izgovor, ali ako zdaj ide slovenščina, zakaj pa ni zmiraj šla? Človek, posebno pa župani bi mogli to pomisliti in se zdaj učiti, kar so v mladosti zamudili, saj sem se tudi jaz že star slovensko pisati učil. Pišite s konca, pa tako, kakor znate, le nemški ne. Povem, da sem bil prej prav jezen na vas, ko sem mislil, da ste nemčur, zdaj pa, ko pravite, da niste, in sem vas spoznal — na Juri desno — podaj tvojo, da bova spet prijatelja kakor sva bila prejšnje čase — že več ko sva ti v hlevu, jaz pa na hlevu še latinsko govorila.

Vprašanje.

Schaffarjev Dolfi, dr. Kāsmacher in drugi so v kazini, ko je vojaška godba godla slovenske, jeli na vso moč žvižgati, češ, da se v kazini ne spodobi, da bi se godle slovenske.

Kako je neki to, da se taki ljudje in zaničevalci vsake slovenske stvari, ne branijo slovenskega kruha?

Slaba letina.

A. Letos bo za naše nemškutarje slaba letina, ker se ne bo dosti žita pridelalo.

B. In tedaj tudi ne bo dosti kruha.

A. Ne zato.

B. Zakaj pa?

A. Zato, ker ne bo prazne slame, da bi jo mlatili, in tudi ne otrobov, da bi jih vezali po svojih zborih.

Silna prošnja do lenih plačevalcev.

Vidite, kako „Brenceljna“ zadevajo nadloge vsake baže, pa se Vam še toliko ne smili, da bi mu poslali zaostalo naročnino. Polej ste pa hudi, da je muha sitna! Ni vruga, da bi ne bila, če ima Žabjek in državnega pravdnika z Riesterjevim

pesom za petami in mora še Vas loviti, ker Vas ni blizo. „Brencelj“ ne mara dosti za sodnijo, a vendar, če se tisti, kateri so dolžni še lansko naročnino, ne zmenijo za-nj, jih bo moral vendar pred kakega Čučka tirati, kajti to veste že davno, da zastonj še smrt ni, še manj pa „Brencelj“. Kdor ga dobiva, vé, da ga bo moral plačati, naj se toraj podviza vsak, da „Brencelj“ razen sodnijskih ne bo imel še družih nepotrebnih sitnosti od strani tistih, kateri pravijo, da so njegovi prijatelji.

„Brencelj“ se nadja, da te besede ne bodo bob v steno; drugače bi moral s tem pričeti, da najprej razglasí imena tistih, kateri so dolžni še naročnino lanskega leta. To se bo že prihodnjič zgodilo in sicer pod napisom: „Kraussovci“.

Vsem čast. naročnikom.

„Brencelj“ se bo odslej sam razpošiljal, toraj bolj redno in zanesljivo, kakor do zdaj, ker je prevzel tudi opravišstvo (administracijo), ktera je zdaj pri njem domá na velikem trgu hiš. št. 3 v prvem nadstropji. — Dokler ne gré (če bo šel) na Žabjek, naj ga vsak tam išče, da ga bo dobil.

„Brencelj.“

„Brencelj“ piše:

Č. gosp. Ptuj-o: Hvala! Se je vpisalo za 1. polletje, ker še ni bilo plačano; tudi gosp. K. ima do zdaj še donesti 1 gold. 50 kr.

Č. gosp. Dragotin J. v Šp.: Zapisnik kaže, da bi ne bili še nič plačali; če ste poslali naročnino, prosim povejte, komu? Do zdaj so še linice prazne. Prosim porazumljenja.

Gosp. J. M. v V.: Vi menite, da „Brenceljna“ po svetu malo poznajo? Se motite! „Brencelj“ frčí celó v Ameriko in Afriko, leta po Ogerskem, Českem, Nemškem, sploh povsod, kjer so Slovani. Da bi bili vsi taki, kakor Vi, bi, se vé dá, ne mogel frčati do Šiške. Klin s klinom!

Ljubljanski „cinskrajcar“

v prejšnjem,

sedanjem

in prihodnjem času.

V Ljubljani so lahko plesali,
Dok niso „cinskrajcarja“ plač'vali.
Ko pa dr. Costa se pripelje,
Jim „cinskrajcar“ tudi vpelje.
Zdaj ljudje so zabavljali,
Ker so po 2 kr. od goldinarja plač'vali.

Dežman Korelj d'narja potrebuje,
Pa zastonj dolgo premišljuje,
Za njega so zló slabi časi,
Nima solda v mestni kasi.
„Premalo“, pravi, „plača hiša“,
Zato „cinskrajcar“ on poviša.

Naenkrat pa se mu prevaga,
„Cinskrajcarja“ teža zmaga.
Zvrne se čez svoje grablje,
Krajcar ga zagrab' za žnoble,
Pravi: „Na svetu je taka viža,
Da se visoko vse poniža“.